

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 621/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného JUDr. Kristínou Joštovou, advokátkou, M. R. Štefánika 10, Žilina, proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Sa 11/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 6. októbra 2021 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Sa 11/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ tiež navrhoval, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov. Sťažovateľ ďalej žiadal, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 3 000 eur a náhradu trov konania v sume 384,08 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 2. apríla 2020 sťažovateľ podal Krajskému súdu v Bratislave žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí Sociálnej poisťovne č. 54041528310 z 18. novembra 2019 a č. 54041528310 z 27. februára 2020 o odňatí predčasného starobného dôchodku. Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Sa 26/2020-22 z 8. apríla 2020 bola vec postúpená vecne príslušnému krajskému súdu s tým, že súdny spis bol doručený krajskému súdu 13. mája 2020. O tejto žalobe nebolo krajským súdom do podania ústavnej sťažnosti meritórne rozhodnuté.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ uviedol, že sa dostáva do tiesnivej finančnej situácie, pretože si sám hradí zdravotné odvody. Na základe ním spochybňovaných rozhodnutí Sociálnej poisťovne totiž štát od februára 2020 nie je platiteľom povinného zdravotného poistenia za sťažovateľa. Sťažovateľ je stále poberateľom starobného dôchodku v inom členskom štáte (Česká republika), a preto sú u neho splnené podmienky na to, aby boli zdravotné odvody platené štátom.

4. Sťažovateľ konštatoval, že 13. novembra 2020 a 21. júla 2021 podal sťažnosti na prietahy v napadnutom konaní predsedovi krajského súdu. Tieto sťažnosti odôvodnil tým, že od podania žaloby nebol v napadnutom konaní vykonaný žiadny procesný úkon a ani nebolo nariadené žiadne pojednávanie vo veci. Sťažovateľ poznamenal, že sa *„nachádza v neistej situácii, ktorá ohrozuje nielen jeho majetkovú sféru, nakoľko mu bol odobratý starobný dôchodok a jednak štát za neho neplatí ani zdravotné odvody, alebo aj jeho zdravotnú sféru, kedy môžu nastať problémy pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ak by sám neplatil zdravotné odvody, ktoré má za neho platiť štát.“*. Podaniami zo 7. decembra 2020 a 16. augusta 2021 predseda krajského súdu vyhodnotil dané sťažnosti ako čiastočne dôvodné z objektívneho hľadiska (subjektívne prietahy na strane konajúcej sudkyne neboli zistené). Išlo najmä o zvýšenú pracovnú zaťaženosť konajúcej sudkyne z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti a odchodu do dôchodku ďalších sudkýň správneho kolégia. Rovnako aj nariadenie čerpania dovolenky vedením krajského súdu ovplyvnilo plynulosť napadnutého konania. Vzhľadom na pretrvávajúcu nepriaznivú personálnu situáciu na správnom oddelení boli vykonané opatrenia na zabezpečenie plynulosti konania s cieľom dosiahnutia rovnomerného zaťaženia sudcov správneho kolégia prostredníctvom dodatku k rozvrhu práce s účinnosťou od 1. júla 2021. Na základe týchto opatrení 12. júla 2021 náhodným výberom bola vec sťažovateľa pridelená inému zákonnému sudcovi.

5. Sťažovateľ uviedol, že do podania ústavnej sťažnosti nebol nariadený termín pojednávania. Personálnu nedostatočnosť na krajskom súde nemožno pripisovať na ťarchu sťažovateľa, najmä ak ide o vec týkajúcu sa sociálneho zabezpečenia. Z dôvodu nečinnosti krajského súdu je sťažovateľ vystavený tlaku zo strany zdravotnej poisťovne, keď je povinný platiť zdravotné odvody, aby sa vyhol exekúcii. Podľa sťažovateľa *„rýchlosť a včasnosť konania v takejto veci je nevyhnutná a nemožno od žalobcu... pre nedostatok personálneho obsadenia súdu, a zmenou zákonného sudcu byť škodný v takom smere, že jeho vec nebola prejednaná na pojednávaní, ktoré je vo veci nevyhnutné.“*

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) týkajúcu sa práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

7. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017). Samotným prerokovaním veci na všeobecnom súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu

právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (obdobne III. ÚS 127/03, IV. ÚS 221/04).

8. Ústavný súd sa zamerlal na preskúmanie opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľa so zreteľom na svoju doterajšiu rozhodovaciu prax. Pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd) ústavný súd už v minulosti odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť zbytočných prietáhov, a tým ani porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), resp. ak „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

9. Z vlastných zistení ústavného súdu vyplýva, že 18. októbra 2021 krajský súd nariadil pojednávanie na 18. november 2021, keďže sťažovateľ vznesol požiadavku na pojednávanie v tejto veci. Dňa 18. novembra 2021 sa pojednávanie uskutočnilo a bolo na ňom vyhlásené rozhodnutie vo veci samej.

10. Ústavný súd konštatuje, že doterajšia dĺžka napadnutého konania (skoro 19 mesiacov od doručenia súdneho spisu krajskému súdu), v ktorom bolo rozhodnuté aj vo veci samej, je stále v hraniciach ústavnej akceptovateľnosti. Tento záver ústavný súd vyslovuje aj bez potreby detailnejšej analýzy priebehu napadnutého konania, a preto zo strany krajského súdu nemohlo dôjsť k takej intenzite zásahu do práv sťažovateľa, ktorá by zodpovedala ústavne relevantnému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavný súd prihliadol aj na predmet napadnutého konania, ktorým je preskúmanie zákonnosti rozhodnutí Sociálnej poisťovne o odňatí predčasného starobného dôchodku sťažovateľovi. Ústavný súd dodáva, že zo správnej žaloby tvoriacej jednu z viacerých príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že od 16. apríla 2014 doteraz je sťažovateľovi vyplácaný starobný dôchodok Českou republikou (od 8. novembra 2019 minimálne v sume 10 957 českých korún, čo je približne suma 430 eur). Zároveň z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že v roku 2020 sťažovateľ platil zdravotné odvody v sume 70,91 eur mesačne. Podľa názoru ústavného súdu preto nebolo ohrozené financovanie základných životných potrieb sťažovateľa tým, že mu bol odňatý predčasný starobný dôchodok zo strany Sociálnej poisťovne.

12. Ústavný súd nemohol nevziať do úvahy skutočnosť, že aj činnosť všeobecných súdov v období od marca 2020 až doteraz je výrazne dotknutá opatreniami v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, čo znamenalo a stále znamená sťažené vykonávanie pojednávaní, resp. nemožnosť ich vôbec vykonávať. To platí o to viac za situácie, keď sa sám sťažovateľ dožadoval uskutočnenia pojednávania, ktoré od úkonov všeobecného súdu (doručenie predvolaní, dodržanie zákonnej lehoty na prípravu na pojednávanie) k vyhláseniu meritórneho rozhodnutia vyžaduje dlhší časový úsek ako v prípade verejného vyhlásenia rozsudku.

13. Ústavný súd tiež konštatuje, že sťažovateľ podal druhú sťažnosť na prietahy predsedovi krajského súdu podaním z 21. júla 2021, ktorá bola vybavená prípisom zo 16. augusta 2021. Následne 6. októbra 2021 sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť, t. j. ani nie 2 mesiace po tom, ako mu bolo oznámené vybavenie jeho druhej sťažnosti na prietahy. Podanie ústavnej sťažnosti v takom

krátkom čase po vybavení druhej sťažnosti predsedom krajského súdu je len formálnym využitím tejto zákonnej možnosti a nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti krajskému súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený svojou nečinnosťou. Je zrejmé, že sťažovateľova druhá sťažnosť na prietahy (spolu s predchádzajúcou zmenou zákonného sudcu) prispela k tomu, že následne krajský súd v adekvátnom čase meritórne rozhodol.

14. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

15. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že argumentácia uplatnená v ústavnej sťažnosti výlučne smeruje k prietahom spôsobeným krajským súdom v napadnutom konaní. Zároveň sťažovateľ porušenie týchto základných práv nijako neodôvodnil. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 123) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

16. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa neobsahuje kvalifikované odôvodnenie porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

17. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2021

Libor DUEĽA
predseda senátu